

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SO Andrzej Dyrda

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 17 czerwca 2014 r. w Gliwicach

sprawy z powództwa Wspólnoty Mieszkaniowej (...) przy ulicy (...) w G.

przeciwko R. W., N. M. - W.

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki

na postanowienie Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 25 lutego 2014 r., sygn. akt I C 578/13

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSO Andrzej Dyrda

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 25 lutego 2014r. Sąd Rejonowy w Gliwicach oddalił wniosek powódki Wspólnoty Mieszkaniowej (...) przy ul. (...) w G. od kosztów sądowych, na podstawie art. 103 ustawy z 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, stwierdzając, że powódka dysponuje dostatecznymi środkami na uiszczenie zaliczki związanej z wydatkami postępowania, gdyż na lokatach wspólnoty, jak i na jej rachunku bankowym, zgromadzone są środki pieniężne (odpowiednio 35.040,39 zł i 11.781,80 zł), co wystarczyłoby na uiszczenie zaliczki na wydatki postępowania.

W zażaleniu na postanowienie, powódka zarzuciła naruszenie art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez jego niezastosowanie, a w konsekwencji uznanie, iż sytuacja strony powodowej nie jest tego rodzaju, by wymagała zwolnienia strony powodowej od ponoszenia kosztów sądowych i przez to oddalenie wniosku strony powodowej w przedmiocie zwolnienia jej od kosztów sądowych w całości w sytuacji, w której strona powodowa nie posiada dostatecznych środków na uiszczenie kosztów procesu nawet w części, z uwagi na złą kondycję finansową, a także błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, będący konsekwencją obrazy przepis postępowania, a to art., 233 § 1 k.p.c., co miało wpływ na treść zapadłego rozstrzygnięcia poprzez wyciągnięcie wniosków, które w żaden sposób nie korespondują ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, a mianowicie nieuzasadnione przyjęcie, iż strona powoda jest w stanie pokryć w całości koszty, podczas gdy załączone do wniosku dokumenty wskazują, że strona nie jest w stanie uiścić nawet części kosztów sądowych.

Na tych podstawach wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości i zwolnienie strony powodowej z kosztów sądowych w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W doktrynie i orzecznictwie powszechnie przyjmowana jest zasada odpłatności wymiaru sprawiedliwości, natomiast możliwość zwolnienia od kosztów sądowych ma istotne znaczenie dla zapewnienia stronom dostępu do sądu dla realizacji ochrony ich praw. Prawo do zwolnienia od kosztów, jak stwierdził Trybunał Konstytucyjny, nie jest jednak nieograniczone, a jego celem nie jest zapewnienie idealnej (wedle oceny zainteresowanego) dostępności wymiaru sprawiedliwości zawsze i w każdej sprawie (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 7 września 2004r.; P 4/2004 OTK ZU 2004/8A poz. 81, wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 16 czerwca 2008r.; P 37/2007 OTK ZU 2008/5A poz. 80).

Również w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (porównaj wyrok z dnia 26 lipca 2005 r. Sprawa 39199/98 P. i (...) przeciwko P.Wybór orzecznictwa ETPC w sprawach polskich 2005/2 str. 75-89, LexPolonica nr 387711), wymóg uiszczenia opłat i wydatków nie jest ograniczeniem prawa do sądu z art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej protokołem nr 2; Dz. U. 1993 r. Nr 61 poz. 284 ze zm. Trybunał wskazał, że odpłatność postępowania sądowego, ze swej istoty nie narusza podstawowych praw jednostki, w tym prawa dostępu do sądu, natomiast ustanawiane „bariery finansowe” muszą uwzględniać równowagę (rozsądny związek proporcjonalności) między interesem państwa w pobieraniu opłat sądowych a interesem strony w dochodzeniu roszczeń (obrony praw) w postępowaniu sądowym. Istotnym jest zapewnienie jedynie mechanizmu, pozwalającego na właściwą ocenę sytuacji majątkowej strony, która obowiązuje w polskim systemie prawnym.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że strona przygotowująca się do procesu sądowego, powinna się także odpowiednio przygotować do procesu pod względem finansowym przez zabezpieczenie niezbędnych środków na pokrycie kosztów sądowych, a to między innymi poprzez poczynienie oszczędności i ograniczenie innych wydatków (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 1980 r., I CZ 99/80, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1984 r., II CZ 104/84). Dopiero gdy tak poczynione starania nie przynoszą rezultatu, stronie przysługuje prawo wystąpienia do sądu z wnioskiem o zwolnienie z kosztów postępowania sądowego.

Podstawę prawną zwolnienia powódki od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych stanowi art. 103 ustawy z 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2010r. Nr 90, poz. 594 z późniejszymi zmianami). Zgodnie z nim, Sąd może przyznać osobie prawnej zwolnienie od kosztów sądowych, jeżeli ta wykaże, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Przytoczona regulacja prawna jednoznacznie wskazuje, że na powódkę został nałożony obowiązek wykazania trwałej niemożności uzyskania środków na uiszczenie kosztów sądowych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2013r., IV CZ 144/12). Stwierdzenie tej okoliczności (braku dostatecznych środków na uiszczenie kosztów), zgodnie z utrwaloną praktyką, możliwe jest na podstawie jedynie dokumentów określających stan majątkowy osoby prawnej ubiegającej się o zwolnienie, do których należy zaliczyć m.in. informacje statystyczne, zaświadczenia urzędów skarbowych, sprawozdania finansowe, raporty kasowe, wyciągi bankowe itd. (Walentynowicz L., Oficyna 2007, Komentarz do art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.05.167.1398), [w:] A. Górski, L. Walentynowicz, Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Ustawa i orzekanie. Komentarz praktyczny, Oficyna, 2007.)

Uzyskanie zatem zwolnienia od kosztów sądowych wymaga zatem odpowiedniej inicjatywy dowodowej powódki. Za niewystarczające należy natomiast uznać składanie jedynie oświadczeń o sytuacji finansowej, podczas gdy przedłożone przez nią dokumenty, jednoznacznie wskazują na posiadanie środków finansowych pozwalających na pokrycie kosztów sądowych.

Wobec powyższego należało uznać, iż zażalenie powódki jest nieuzasadnione i z tej przyczyny podlega oddaleniu na zasadzie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c.

SSO Andrzej Dyrda